Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 73.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

CZWARTEK 30 Marca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
27	6	27 7. 11	−2, 1	2 24	Wschodni słaby	Pochmurno	Deszcz
	2	7, 20	+8, 6	3 71	Wschodni średni	,,	
	10	7. 70	+2, 4	2 44	ZPn. Wschodni ,,	,,	

Wir Ferdinand der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, dieses Namens der Fünfte, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; Erzherzog von Oesterreich; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Ober- und Nieder-Schlesien; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol. ꝛc. ꝛc.

In Anbetracht der dringenden Nothwendigkeit, die öffentlichen Geschäfte in einen geregelten Gang zurückzuführen, und die Staats-Verwaltung in die Lage zu setzen, den Anforderungen des Augenblicks und der Zukunft zu genügen, befehlen Wir hiermit, daß alle Behörden die bestehenden Gesetze und Verfügungen, in so lange sie nicht auf legalem Wege widerrufen werden, wie dieß rücksichtlich der Censurgesetze durch Unser Patent vom 15 d. M. geschehen ist, aufrecht erhalten, und Wir erwarten von dem treuen und verständigen Sinne Unserer Unterthanen, daß sie nicht nur denselben sich fügen, sondern auch jeder in seinem Wirkungskreise die öffentlichen Organe in ihrer Thätigkeit kräftigst unterstützen werden.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, den neunzehnten März, im Eintausend achthundert acht und vierzigsten, Unserer Regierung im vierzehnten Jahre.

(L. S.) FERDINAND.

Carl Graf von Inzaghi,
Oberster Kanzler.

Franz Freiherr v. Pillersdorf,
Hofkanzler.

Joseph Freiherr v. Weingarten,
Hofkanzler.

Nach Sr. k. k. apostol. Majestät höchst eigenem Befehle
Peter Edler v. Salzgeber,
k. k. Hofrath.

MY FERDYNAND I. z Bożéj Łaski Cesarz Austryi; Król Węgierski i Czeski, tego imienia Piąty, król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi, i Illiryi; Arcyxiążę Austryi; Xiążę Lotaryngii, Salcburgu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Wyższego i niższego Szlązka; Wielki Xiążę Siedmiogrodzki, Margrabia Morawii; uksiążęcony Hrabia w Habsburgu i Tyrolu i t. d., i t. d., i t. d.

Z uwagi na naglącą potrzebę utrzymania porządku w biegu spraw publicznych i postanowienia Administracyi krajowej w tém położeniu, aby wymogom teraźniejszości i przyszłości odpowiedziała, rozkazujemy niniejszym wszystkim władzom, aby postępowały według istniejących praw i przepisów, dopókiby te na legalnéj drodze odwołanemi nie były, jak to miało miejsce z przepisami Cenzury Patentem naszém z d. 15 b. m. i r. zniesionemi a rachując na wierność i roztropność Naszych poddanych spodziéwamy się, iż do obecnego postanowienia nie tylko się zastósują, ale nadto każden władze publiczne w ich działalności, ile mu siły dozwolą wspiérać będzie.

Dano w naszém Cesarskiém głównem i Rezydencyonalném mieście Wiedniu dnia 19 Marca, tysiąc ośmset czterdziestego osmego roku. Naszego panowania 14 roku.

(M. P.) FERDYNAND.

Karol Hr. Inzaghi
Najwyższy Kanclerz.

Franciszek Baron Pillersdorf
Nadworny Kanclerz.

Józef Br. Weingarten
Nadworny Kanclerz.

W skutek Najwyższego Najjaśniejszego Pana rozkazu.

Piotr v. Salzgeber
C. K. Radzca Dworu.

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Mowa przez jednego z amnestyonowanych więźniów politycznych miana do publiczności Raciborskiéj z okoliczności doznanego od nich gościennego przyjęcia.

Moi Panowie!

Rzewne i wzniosłe czucie opanowało moje serce, gdym dziś pośród was wystąpił, aby wam w imieniu moich kolegów, za okazany nam współudział i za zaszczytne przyjęcie podziękować. Jest wprawdzie daremném usiłowanie chcieć uczucia słowy wyrazić, zwłaszcza gdy niemi serce jest przepełnione; darujecie więc, jeżeli słowa moje słabem są ich odbiciem! Niedawno jeszcze, bo przed 2ma dniami, więźnie oczernieni w obliczu całéj Europy i jako zbrodniarze napiętnowani, jedynie za to, żeśmy do tego dążyli, co dziś jest życzeniem całego cywilizowanego świata, o co wszędzie walczą, a coście już w waszéj ojczyźnie osięgnęli, t. j. wolność! Za tę wolność chcieliśmy mienie i krew poświęcić, ale wiadome wam są smutne skutki tego usiłowania, dla tego nie chcę wam przypominać owych rzezi wywołanych w naszéj nieszczęśliwéj prowincyi zabiegami strąconego ministra Austryi, o czém wy aż nadto dobrze wiecie, te bowiem starożytne mury Raciborza, świadki tylu historycznych wypadków, niegdyś stolicą xiążąt pochodzących ze sławnego rodu Królów Polskich, te mówię mury odbijały się jękiem naszych pomordowanych rodaków, których jedynym występkiem było, że nie mogli zapomnieć, iż są polakami, i że ojczyznę swoją nad życie kochali! To było i naszym występkiem; ale Europa dowiodła nam podobnie jak wy dzisiaj, że nasze usiłowanie i nasze cele pochwalacie, widząc u nas ludzi niesposobnych do popełnienia zbrodni, inaczéj niezaszczycalibyście nas waszemi sympatyami. Wierny dar wolności, chwila, gdzie ciężkie kajdany Szpilberga z naszych nóg zdjęto, niebyła nam tak drogą, jak wasza teraz nie tylko słowy ale i czynami wynurzona opinija o prawości naszego usiłowania w roku 1846. Raczcie więc moi Panowie przyjąć naszą serdeczną podziękę za wyświadczoną nam gościnność i bądźcie pewni, że tę błogą chwilę na zawsze zachowamy w naszéj pamięci, a nawet na łożu śmiertelnem przypomnienie szlachetnych obywateli Raciborza osłodzi nam cierpienia walki ze śmiercią. Chciejcie być zarazem przekonani, że skoro przybędziemy na łono naszych familij; im opowiadać będziemy, jakiegośmy tu doznali przyjęcia, ażeby i one z nami razem zanosiły modły do Przedwiecznego, aby wam i waszéj Ojczyznie, już wywalczona wolność wyższe wydawała owoce, jakie wszędzie za sobą wydaje. Gdzie o wolność idzie tam Polak nie da się wyprzedzić, a jeżeli jéj nie może wywalczyć, jeżeli jéj nie może mieć u siebie, to jednak stacza dla niéj boje aby ją drudzy posiadali; najnowsze zdarzenia i dzieje świata przekonywają o tem dowodnie. Polak nie może być nigdy służalcem tyranów. Niech żyje wolność! Niech żyją obywatele Raciborza! przyczem pozwólcie mi także zawołać: Niech żyje Polska!!!

Jakkolwiek Redakcya Gazety Krakowskiéj wierszy nie przyjmuje, tą razą jednak odstępuje od swego prawidła przez wzgląd na okoliczności czasu i miejsca i podaje do publicznéj wiadomości poniższy artykuł, wierszem skréślony.

(N.) Chorał z roku 1846

Z dymem pożarów, z kurzem krwi bratniéj
Do ciebie Panie, bije ten głos;
Skarga to straszna, jęk to ostatni,
Od takich modłów, bieleje włos.
My już bez skargi nie znamy śpiéwu;
Niemiec cierniowy wrósł w naszą skroń;
Wiecznie, jak pomnik Twojego gniewu;
Stérczy ku Tobie błagalna dłoń.
Ileż to razy Tyś nas nie smagał;
A my ze świeżych niezmyci ran
Znowu wołamy: Oo się przebłagał,
Bo on nasz Ojciec, bo on nasz Pan."
I znów powstajem w ufności szczersi,
A za Twą wolą, zgniata nas wróg,
I śmiech nam rzuca jak głos na piersi,
„A gdzie ten Ojciec? a gdzie ten Bóg?"
I patrzym w niebo, czy też ze szczytu
Sto słońc nie spadnie wrogom na znak;
Cicho i cicho! pośród błękitu,
Jak dawniéj buja swobodny ptak.
Owóż z wątpienia strasznéj rozterce
Nim naszą wiarę rozcucim znów,
Bluźnią Ci usta, choć płacze serce,
Sądź nas po sercu, nie według słów.
O Panie, Panie ze zgrozą świata
Okropne dzieje przyniósł nam czas!
Syn zabił matkę, brat zabił brata,
Mnóstwo kajmów jest pośród nas!...
Aleź o Panie! oni niewinni,
Choć naszę przyszłość cofnęli wstecz—
Inni szatani byli tam czynni—
O! rękę karaj—nie ślepy miecz.
Patrzmy w nieszczęściu zawsze jednacy;
Na Twoje łono, do Twoich gwiazd
Modlitwą płyniem, jak sami ptacy
Co lecą spocząć wśród własnych gwiazd.
Osłoń nas, osłoń Ojcowską dłonią,
Daj nam widzenie, przyszłych Twych łask;
Niech kwiat męczeński uśpi nas wonią—
Niech nas męczeński otoczy blask.
J z Archaniołem Twoim na czele
Pójdziemy potém na wielki boj;
I na drgającém szatana ciele
Zatkniemy sztandar zwycięzki Twój,
Dla błędnych braci otworzym serca,
Zbrodnie ich zmyje wolności chrzest,
Wtedy usłyszy podły bluźnierca
Naszą odpowiedź:„ Bóg był i jest."

— *Wiedeń* 27 *Marca.* —

Jego C. K. Mość w przychyleniu się do przedłożonych sobie próśb obywateli i mieszkańców stołecznego miasta Pragi, wydał list gabinetowy do Ministra spraw wewnętrznych, z tém dodaniem, że ziszczenie życzeń obecną zmianą, już w części do skutku przywiedziono, a reszta na przyszłym Sejmie Monarchii uskuteczniona będzie. W końcu oświadcza Jego C. K. Mość, że wszystkim poddanym służy równe prawo udawać się z prośbami do Tronu

i na legalnéj drodze obradować nad swojemi życzeniami i potrzebami.

Minister spraw wewnętrznych Br. Pillersdorf, wydał odezwę w której wzywa wszystkich dobrze myślących do ścisłego łączenia się około Tronu, gdyż wypadki w Królestwie Lombardzko-Weneckiém zaszłe większéj jeszcze czujności nad porządkiem i spokojnością publiczną wymagają, aniżeli dotąd. Przy téj sposobności zapowiada blizkie ogłoszenie Ustawy o wolności druku, i Organizacyi Narodowéj na zasadzie mienia i ukształcenia, słowem, że przyrzeczenie Cesarskie z dnia 15 Marca r. b. w całym swojém znaczeniu spełnione będzie. Polepszenie stanu wiejskiego, jest obecnie głównym przedmiotem troskliwości Rządu, a zwołanie Deputowanych z prowincyj celem ustanowienia Konstytucyi dla wspólnéj Ojczyzny, ma wcześniéj nastąpić, niż pierwotnie ogłoszono.

C. K. Minister Stanu i prezydjalny poseł na sejmie Rzeszy Niemieckiéj hr. Münch-bellingbausen otrzymał żądaną dymissyą, a tajny radca hr. Franciszek Colloredo-Wallsee jest powołanym na miejsce dymissionowanego.

Wiadomości wczoraj z Włoch odebrane, sprawiły tutaj wrażenie nie do opisania. Wenecya, dumne miasto na Lagunach, przez Rząd i wojska austryackie bez wystrzału opuszczone, bogato napełniona zbrojownia z wszystkiemi okrętami i zapasami stracona, przez co i tak nędzna nasza marynarka, śmiertelny cios otrzymała. Z Mediolanu wczoraj wieczór otrzymane listy, niemniéj rozpaczne zawierają wiadomości. Miasto całe w powstaniu. — Feldmarszałek hr Radetzki przymuszony takowe opuście straszliwe bombardowanie rozpoczął! Przypuśćmy że waleczny feldmarszałek w téj chwili stał się panem powstania: czy w tak okropném wzburzeniu całego królestwa, które na wiadomość oswobodzenia Wenecyi, całe się uzbroi, będzie wstanie nadal stawiać opór? Jakie stanowisko rząd Sardyński przy tych wypadkach zajmie? Tymi i podobnemi pytaniami wszyscy się zajmują, a nikt przyszłości naszéj odgadnąć nie jest w stanie. W Węgrzech objawiają się głośno Republikańskie dążności, w Galicyi zniesieniem pańszczyzny dokonaną została Rewolucya Finansowa, a w innych prowincyach Cesarstwa okazują się nieochybne przesilenia do stanu wolności. Krótko mówiąc, Monarchia Austryacka zostaje w obecnéj chwili w niebezpieczeństwie, i wymaga energicznego, zgodnego i czynnego ministerstwa, aby Ją od rozbicia ochronić. Każdy dzień na wahaniu i zwłoce przepędzony, prowadzi o krok bliżéj do upadku. *Videant Consules ne quid respublica detrimenti capiat.*

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 26 *Marca.* —

Warszawski Generał-Gubernator miasta Warszawy.

Z rozkazu JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, wzywam niniejszém mieszkańców miasta Warszawy, ażeby wszyscy, oprócz zostających w służbie czynnéj oficerów wojskowych i urzędników cywilnych etatowych, znajdującą się u nich wszelką broń palną, w ciągu 24 godzin od obecnego wezwania, do biura tutejszéj policyi złożyli.— Przekonani o ukrywanie takowéj broni, pod sąd wojenny oddani będą.

Broń do policyi składana, ma być opatrzoną przywiązanemi i opieczętowanemi kartkami, z wyrażeniem do kogo ta broń należy.

Na złożoną broń, właściciele otrzymywać będą stósowne pokwitowania.

(podpisano) Generał-Adjutant
Xiążę *Gorczaków.*

— *Berlin* 26 *Marca.* —

Po wielu naradach z kilku deputowanymi niemieckiemi przyjęto za podstawę przyszłego sejmu rzeszy niemieckiéj dwie izby to jest wyższą z członków związek niemiecki reprezentujących i niższą, z deputowanych czyli reprezentantów narodu niemieckiego. Główniejszemi przedmiotami obrad sejmowych są: wojsko związkowe i uzbrojenie ludów niemieckich, ustanowienie najwyższego sądu związkowego, możebne zbliżenie ustawodawstwa, wspólny system celny, monety, wagi, miary i t. d. Czy zaś pod wpływem i w stolicy Prus układany projekt przyszłego sejmu niemieckiego od całego związku przyjętym będzie, wątpić należy, tém bardziéj, że król pruski samowolnie narzucił się jako przewodnik narodowi niemieckiemu, który w dotychczasowym składzie swoim nie mając naczelnika, będzie uważał postępek króla pruskiego za pierwszy krok do jedynowładztwa chciwie uczyniony, a tém samém słuszne podejrzenie budzący.

Skoro tu nadeszła wiadomość, że w xięztwach Holsztyńskiém i Schleswigskiém tymczasowe zaprowadzono rządy, gabinet pruski w celu poparcia ich sprawy wydał szpiesznie rozkazy do różnych oddziałów wojska, aby bezzwłocznie do granic rzeczonych xięztw wyruszyły i były gotowe opór stawić, gdyby je król duński mocą oręża do powrotu pod swoje panowanie zmusić chciał. Równocześnie wezwał król z temi xięztwami graniczące kraje jako to Hanower, Meklenburg i Brunszkik aby podobnież ze swojemi wojskami ku granicy postąpiły.

— *Paryż* 22 *Marca.* —

Postanowienie rządu powołujące jenerała dywizyi Cavaignac na ministra wojny jest już ogłoszone i datuje się z d. 20 Marca. Jenerał dywizyi Changarnier wsiadł na okręt i popłynął d. 14 Marca z Algieru do Francyi. Szeryf, Mulej Mohamed, główny sprawca powstania w górach zdał się na łaskę najbliższemu francuzkiemu naczelnikowi. Ma być pod mocną eskortą do Algieru sprowadzony.

Minister marynarki wydał rozkaz do wybudowania liniowego okrętu o 120 działach, który ma nosić imie „Rzeczpospolita.“ Ustanowiono także dla uzbrojenia brzegów, wyższą komissyą na sposób Rady Admiralicyjnéj w Anglii.

Rząd tymczasowy odpowiedział deputacyi demokratycznego towarzystwa V Okręgu Paryża, że dotąd nie ma powodu do zmieniania terminu powszechnych wyborów, których przywiedzenie do skutku jednakowoż zależeć może od zupełnego spo-

rządzenia list wyborców. Rząd tymczasowy pragnie jednak, aby zgromadzenie Narodowe jak najprędzéj do skutku przyszło, gdyż ważną jest rzeczą, aby Naród jak najrychléj przyszedł do swego wszechwładztwa. Oddalając się deputacya, oświadczyła Rządowi tymczasowemu, że posiada zupełne zaufanie Ludu.

Hr. Larochefoucauld francuzki poseł w Florencyi, podał się do dymissyi, aby wystąpić przy wyborach jako kandydat do zgromadzenia Narodowego. P. Leon, dawniéj Hr Leon (syn Cesarza Napoleona i Hrabiny Luxburg) podał się na kandydata Okręgu St. Denis do zgromadzenia Narodowego.

Dziś nadeszły tu pierwsze wiadomości o wypadkach w Berlinie z d. 18 marca. *Journal des Débats* tak się względem nich wyraża: „Któżby się nie zdumiał na postęp, jaki nowoczesne wypadki wzięły. Są analogie, w których zrządzenie opatrzności widocznèm się staje, a wola najwyższéj Istności na teraźniejszość i następny czas stanowczo wpływa. Wszystko co dotąd wiémy, jest, że wojska cofają się, a straż obywatelska staje się panem miasta; bez wątpienia król pruski powierzył się ludowi Berlińskiemu, jak Cesarz Austryi swojemu ludowi Wiedeńskiemu.“ *Constitutionnel* mówi: „Nigdy jeszcze Europa nie przedstawiała pamiętniejszego i straszliwszego widowiska; nigdy zestarzała społeczność téj części świata nie była mocniéj wstrząśnioną. Poruszenie, które w r. 1830 mogło wojne wywołać, wznawia się teraz w zupełnym pokoju i niezmiernych stosunkach.

Rząd tymczasowy rozporządził że prefektura policyi ma zatrzymać wszystkie prerogatywy, jakie jéj służyły przed rowolucyą lipcową; prócz tego postanowił, że odtąd tylko o 4 godzinie popołudniu deputacye przyjmuje.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 28 do dnia 29 Marca.

Skolimowski Seweryn ob., Dolański Ludwik, Trembecki Onufry, Popiel, Widmann Fryderyk, Potocki Felicyan, Ziemiałkowski Floryan, Smagłowski Wincenty ob., Chwalibóg Jan ob., Lubomierski Jeży xiążę, Drohojowski Tytus ob., Kulczycki Tomasz, Jobłoński Marcin, Pieniążek Stanisław ob., Czacki Michał hr., Malisz Karol, Siemieński Alexander ob., Borkowski Alexander, Dzierzkowski Jeży, Hubicki Karol, Korotkiewicz Piotr, Krynicki Onufry, Alscher Maciéj, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Wilkoszewska Anna ob., Gruszewski Karol, Popiel, do Galicyi; — Nurkowski Norbert, do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Ner 1433.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W zastosowaniu się do Artykułu 12 Ustawy hypoteczněj z roku 1844 wzywa mających prawa do spadku po Sebastyanie i Reginie Małżonkach Rogowskich pozostałego składającego się z Realności pod L. 139 w Gminie VIII. położonéj, aby takowe w terminie miesięcy trzech Trybunałowi przedstawili, w razie bowiem przeciwnym połowa rzeczonéj realności na imie Sebastyana Rogowskiego hypotecznie uregulowana, w prost na rzecz Walentego Rogowskiego i Julianny z Rogowskich Kawskiéj dzieci po tymże przychodząca, druga zaś połowa na imie Reginy Rogowskiéj uregulowana przez głowę Ojca Sebastyana Rogowskiego po żonie jego Reginie na Walentego Rogowskiego i Juliannę z Rogowskich Kawską spadająca, tymże przyznaną zostanie.

Kraków d. 7 Marca 1848 r.

Sędzia Prezydujący
J. Czernicki.

(3r.) Z. Sekretarza P. *Burzyński.*

CENY ZBOŻA

Na Targowicy publicznéj w Krakowie w trzech gatunkach praktykowane.

Dnia 27 i 28 Marca 1848 roku.	1. Gatunek				2. Gatunek				3. Gatunek			
	od		do		od		do		od		do	
	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr
Korzec Pszenicy .	32	—	34	—	29	—	31	—	27	24	28	—
„ Żyta . .	28	—	30	—	26	—	27	—	—	—	—	—
„ Jęczmieni.	—	—	25	—	—	—	22	15	—	19	—	—
„ Owsa . .	—	—	14	15	—	—	13	15	—	—	—	—
„ Grochu . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Jagieł . .	—	—	56	—	—	—	54	—	—	—	—	—
„ Rzepak zi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Rzepak le.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Ziemniaki	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Koniczyny	—	—	96	—	—	—	86	—	—	—	—	—

Centnar siana od złp. 3 gr. 6, do złp. 2 gro. 18.
„ słomy od złp. 2 gr. 21, do złp. 2 gro. 6.
Spirytusu garniec z opłatą od zł. — gr. — do zł. 8 gr. —
Okowity „ „ od zł. — gr. — do zł. 7. gr. —
Sporządzono w Biórze C. K. Kommis. Targowego.

Kraków d. 28 Marca 1848 r.

C. K. Kommissarz Targowy
W. Dobrzański.

Sprostowanie. W czorajszym Numerze Gazety Krakowskiéj, w artykule Poznań, na stronnicy 3ciéj w wierszu od góry 19tym zamiast Policyi czytaj „Polski.“